

LO GRINHON

LA GAZETA DAU VIVARÈS D'EN
NAUT

N° 68 ENDARREIR de 2010

SOMARI

- 1 - La nèu èra au chapèu.
- 2 - Lo blòg dau revessin
- 3 - Foròm de las lengas
- 4 - Jorna occitana
- 6 - Dictaa occitana
Mots croisats dau Gui
- 7 - Una sopa per las fetas
Licor de pelòrsias
- 8 - Per auvir
Sus lo oèb

LO GRINHON

es la gazeta
de l'associacion occitana
PARLAREM EN VIVARÈS
de vès Anonai. Es mandat a tos
los aderents.

Per lo recèure, mandar
12 € per una adesion individuala,
15 € per un coble.

a

LO GRINHON
Le Petit Avanon
07370 OZON

Faire lo chec a l'òrdre de
PARLAREM EN VIVARÈS.
Las adersions partan dau n° de
Prima e s'achaban daube lo n°
d'Ivèrn...

LA NÈU ÈRA AU CHAPÈU

E ben ! mainats, per la fin de novembre, lo Bon Diu ne'n passèt de farina. E se pòt dire que per Sant-Andrèu la nèu èra au chapèu. Veiquià un endarreir que sembla un ivèrn. De qué sarà l'ivèrn ? Tarjarèm pas de zò saver que vòstre Grinhon arriva gaire davans lo Paire Chalendas.

Basta ! que se'n passèt de veiaas despuei la fin de l'estiu ! E lo Revessin d'ès Anonai, aquelo petit augèl curiòs de tot savià plus de qun latz volar. Tament que per zò tot dire, se veguèt obligat d'urir un blòg. Lo Grinhon a retengut quauques evenaments que vos conta aquí.

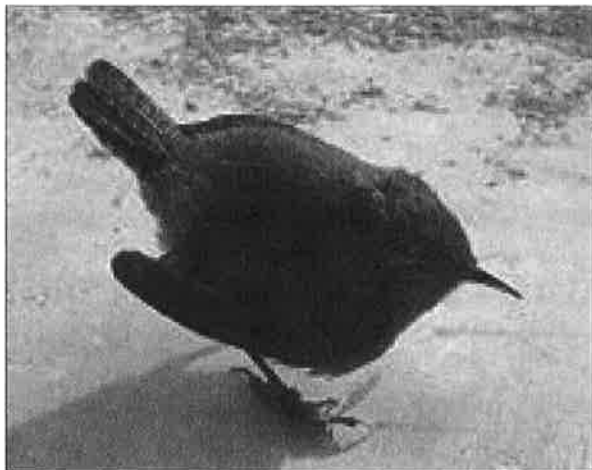
En setembre, qu'èra lo Foròm de las lengas dau monde, ès Lion. En octòbre, la Jorna occitana, questo còp ès Anonai. E encara, vos zò ditz pas tot, que ne'n garda per lo còp que ven. Lo prochen jornal vos parlarà d'ensenhament, de la transmission de la lenga. Pas daus cors per adultes, qu'aquò es un afaire que marcha, despuei lo temps... Mas d'una intervencion, sus tres jorns (un en octòbre e dos autres de venir en decembre e en janvier o feureir), dins un licèu de la vila per presentar l'occitan aus joines : pensètz veire ! de patois au licèu ! E mai dau collòqui de Privàs sus lo bilenguïзма precòce (aprentissatge de doàs lengas dins la petita enfança). E aquí, i a de qué dire ! Qu'es per quò que Lo Grinhon espèra lo numerò que ven per vos asaventat un pauc mai.

Pasmens, qu'es pas lo tot, fau pas eissublar la Dictaa occitana, lo sande 29 de janvier. Qu'es mai lo promeir còp que vai se faire ès Anonai. Alòrs, esitètz pas. Qu'es pas quaucòm de tant tarrible ! Si capitètz de legir Lo Grinhon, capitarètz ben d'escriure quauques mòts de la lenga d'ès nosautres. Se fau pas prendre la tèsta e venir per se galar (avètz tots los rensenhaments dins questo jornal).

Enfin, avètz aquí de qué legir, si la nèu, de còps, tornava sus vòstres chapèus.

Lo Blòg dau Revessin

Per preparar totas las setmanas una cronica coma fai, dins *lo Réveil du Vivarais*, fau trovar d'idèias e de còps n'i a gaire. Qu'es per causa que lo **Revessin** marca tot çò que pòt servir. Eveniments d'actualitat, çò qu'auvís o que legis dins los jornaus. Finalament pren de nòtas sus de papeirs, dins de carnets, n'a un pauc de pertot. E coma se serv pas de tot li avèm demandat sas nòtas ? Aquò fai coma un jornau, un pauc coma per aqueles que marcan tots los jorns çò que fan. Se èran sus internet diriam qu'aquò es un Blòg. Perquè pas, l'anèm baptisar lo Blòg dau Revessin, aquò fai moderne.

Octòbre de 2010 – Nos anonçan la mòrt de Jòrgi Freche. Ai agut l'ocasion de ne'n parlar quand tot lo monde le criticavan, avètz benlèu pas eissublat son « aquel es pas ben catolic ! » Veiquiá un òme politic que laissava gaire indiferent d'un latz o de l'autre, granda gola que los parisencs compreniàn pas. Benlèu èra pro barròc e dau còp franc occitan. E tot lo monde sap que los parisencs e particularament los intellectuaus aman pas lo barròc...sustot en França.

Fin d'octòbre – Manca d'infermièras a París nos ditz Liberation, e sustot dins los ospitaus. Manca pas de medacins crèio. Fau cherchar la diferença dins las païas ? Nosautres manquèem d'infermièras e mai de medacins.

Sa caïssa d'assuranças li manda de corrièrs de rampel...josca au cementèri. Qu'es la falta de l'ordenador. Mau comandat qu'es, per assurat, un responsable comòde. Per lo moment se revira pas contra son patron.

Lo chanjament de promèir ministre, ne'n parlan e aquò dura...Nos amusa lo petioton dau chastèl. Pensa qu'anèm joar coma se qu'èra una emission de la Telé. Se trompa.

6 e 7 de novembre – Qu'es la fèira aus champanhons dès Sant-Bonet. Lo sande un vrai estiu de la Sant-Martin, genta jorna e tot un monde que se bosculan. La diumenja fenís l'estiu, temps comble, freid e mesme plòia.

Diumenja 14 de novembre – Qu'es fait, l'an anonçat son governament. I aviá veraiment pas de que ne'n faire tant de brut. Fasaires d'embarras.

28 de novembre – En visita a l'ospitau. Rencontrat un òme que se promenava dins lo corredòr. Parlèm. Me raconta sa tanta qu'aviá resistat a una operacion a mai de 90 ans. Pus aviá viuput josca 103 ans. Coma aviá plus d'enfants, voliá pas esnoiar sos petits-enfants. Disiá que los petits-enfants devon viure lhur viá. Qu'es coma aquò qu'èra rintraa tota sola a la maison de retreta.

Lo Revessin

FORÒM DE LAS LENGAS DAU MONDE

« Las lengas e las culturas son egalas entre elas, coma los ciutadans d'una sola Republica. »
Felix-Marcèl Castan

Lo promeir Foròm de la Lengas dau Monde se tenguèt fait 18 ans ès Tolosa. Fuguèt inventar per Claudi Sicre, chantaire daus Fabulous Trobadors, e mai iniciator daus Repàs de Quartier, de las Conversacions Socraticas. S'agís de « presentar, a egalitat, totas las lengas e la culturas dau monde, au cur de la vila, per lo grand public... » Qu'es una veiaa de feira de las lengas.

Se faguèt per lo promeir còp ès Lion, sus la plaça Sathoney, la diumenja 26 de setembre 2010. Sus d'estandis qu'enrodavan la plaça, las associacions culturalas e lengüísticas presentavan lhors lengas : coma se parlan e onte, coma s'escrivan, las culturas que veïculan. E se poiá auvir lo maltés, l'aleman, lo russe, lo grèc, lo chèque, lo polonés, l'italian, l'espanhòu, lo francés e l'anglés d'assurar, e mai lo chinés, lo japonés, lo rromani e encara d'autres lengas qu'eissublo... Totas las lengas dau monde çais èran pas, s'en manca, mas qu'era mas lo promeir còp.

E i aviá, d'assurar, las lengas de França coma lo breton, lo catalan e, per la region Ròse-Alps, lo francòprovençau e l'occitan. Nosautres de l'IEO 07, 26 e de Parlarèm en Vivarés, i avèm fait auvir nòstra lenga. Avèm presentat çò que fasèm : libres, disc, jornaus (lo Grinhon çais èra). Avèm barjat aube de monde qu'èran de

còps franc estonats de la vitalitat de nòstra lenga. Avèm verificat que se comprenièm ben aube los Catalans.

Dau temps, sus l'estrada, i aviá de rencontres-debats aube : Claudi Sicre que presentèt las accions e las idèas qu'espeliguèran dau temps daus 18 foròms que se faguèran ès Tolosa, Abraham Bengio, Joseph Yacoub que son d'especialistes de las lengas, Nathalie Perrin-Gilbert, la maira dau 1er arondissament de Lion, que nos receviá...

L'associacion « Les quatre saisons de l'Europe » qu'organisava aquelo foròm a ben capitat. Maugrat lo freid que trauchava la plaça, la cholor umana èra au rendètz-vos. Lais anirèm mai l'an que ven e d'autres encara, esperèm.

M.N.

Lo Revessin d'ès Anonai èra mai aqui e notèt quauquas veiaas...

[...] I auriá, qu'es una estimacion, 350 lingas parlaas mai o mens a Lion, una trentena èran representaas per aquela promèira rescontra.

[...] Los Toaregs volián faire conéisser aquel pòple dau Saharà menaçat e gaire reconeissut dins los país de la bordura sahariana. Son 85 % au Mali e au Niger e an, per exemple, un quart d'ora d'informacion en lenga toareg sus una radiò dau Niger. Aquò nos fai pensar a quaucòm que coneissem ben...

E a l'ora d'encuèi, l'emocion èra granda de rescontrar de representants dau rromani, la lenga daus Rròms. Braves, aprenián aus autres un dire de lhur lenga : « La lenga Rròm es sucraa coma de mial ».

Lo Revessin

JORNAA OCCITANA

Le 23 octobre, la Journaa occitana eut lieu pour la première fois à Annonay, dans le cadre de la MJC. Autre innovation : ce fut une vraie journée avec des animations du matin au soir. Retour sur cet événement en quelques lignes et images.

Dau matin...

I aiá de monde per l'iniciacion a l'occitan : de quelos qu'an jamai parlat la lenga mas que vòlon l'apprendre josca a quelos que la parlan franc bien mas an de pèna per l'escriure, en passant quelos que l'an auviá, que n'an lo sovenir e voudrián ben la tornar parlar.

La conferéncia

Per la Journaa Occitana avèm auvit doàs gentas intervencions per ne'n saver un pauc mai sus nostra lenga.

Lo Michel Bert a presentat de generalitats sus las lengas dau monde : n'i a mai de 8000 dins lo monde (700 lengas son parlaas en França !) mas la meitat d'aquelas lengas

son en tren de putafinar.

Las lengas regionalas son : alsacian, arpitan (francoprovençau), basque (euskara), breton, catalan, còrse, flamand, occitan-lenga d'òc, lenga d'oïl (dialectes de la familha dau francés).

Puei nos a parlat de la diferéncia entremei l'occitan et lo francoprovençau dins lo Pilat, que la boina passa a ras d'ès nosautres.

Lo Jean-Baptiste Martin nos diguèt d'onte ven l'occitan : los marchands latins son venguts dins lo meijorn de la Gaula ben de temps davans la conquèsta dau Juli Cesar e an parlat daube los pòples que restavan per aquí (Celts, Ligures o benlèu de mais ancians) e lo país fuguèt latinisat de bona ora (150 davans JC). Lo latin adut fuguèt un latin pro genti, quasi classic.

Dins lo caire de Lyon, qu'es per las rotas daus alpes que la latinitat es venguá un pauc

mai après (43 davans JC), e dins lo nòrd
fau apeitar lo Juli (Cesar) e sas armas . Los
sordats èran tots de legionaris venguts de
pertot de l'empèri e parlavan una veiaa de
latin mesclat d'autres lengas.

Quelas tres formas de latinisacion
esplicariàn las tres lengas : òc, arpitan e oïl.
De mai, dins lo nòrd, los barbares venguts
de Germania an modifiat lo parlat.

... au vèspre.

Dau temps de l'aperitiu, quò chauffava aube
Les Chauffeurs d'Ardèche.

Nosautres avèm gardat lo « paroxiton » :
botèm l'accent sus l'avans-darreira sillaba,
qu'es la musica dau latin qu'avèm gardaa !
Poièm èstre fièrs de parlar una lenga franc
pròcha dau latin e que fuguèt la promeira
lenga de cultura europenca.

Per Patric Cròs

Per achabar la jorna, de chançons dins las doàs lengas, **Reno Bistan** que nos faguèt auvir lo
francòprovençau e **Marc Noalha**, sas chançons en occitan.

Puei lo grop auvernhat **Sómia Festas** tochèt tota la nueit, o quasi, per faire dançar.

De pas eissublar

DICTAA OCCITANA
Sala dau GOLÀ, avenue de l'Europe, Anonai
29 de janvier 2011

Venètz vos essayar ! Quò costa ren !
(Veire p. 6)

LA DICTAA OCCITANA

Lo 29 de janvier, i aurá la Dictaa occitana ès Anonai. Qu'es pas la dictaa dau certificat (Lo 'santificat', coma ditz Padèna). Mas, per una lenga que fuguèt interdita a l'escòla, servir per una DICTAA, comprenètz qu'aqu'es un pauc un revenche. Pasmens, qu'es pas la copia de la dictaa de Pivot : gis de lecha, de piètge o de trapa per afinar lo monde... Lo but es de tornar trovar l'escritura de la lenga d'òc, de prendre plaser a escriure, de descubrir de tèxtes ancians o modèrnes. Qu'es de menar lo monde a essaier d'escriure la lenga qu'an auvit a la maison o qu'an aprèsa en classa o en cors d'adultes o enquesiam mai. Qu'es mai l'ocasion de rencontrar de monde e de se galar.

Alòrs, vosautres que legissètz Lo Grinhon, venètz vos essaier a escriure. E si avètz besuenh de quauquas explicacions, venètz lo matin que vos bailarèm las basas de l'escritura occitana.

Veiquià lo programa

**Nous vous donnons rendez-vous à Annonay
salle du GOLÀ, avenue de l'Europe,
samedi 29 janvier 2011**

10 h 30 - Les principes de l'écriture de l'occitan. Pour ceux qui veulent apprendre en accéléré comment s'écrit l'occitan ou ceux qui ont besoin d'une petite révision...

12 h 30 - Repas en commun 'tirat de la biaça' (tiré du sac)

14 h 30 - Accueil des participants

15 h 00 - Dictée : deux catégories : débutants / confirmés

Anination pendant la correction

Résultats et récompenses

Verre de l'amitié

INSCRIVEZ-VOUS en envoyant vos noms et adresses et la catégorie dans laquelle vous voulez concourir à :

PARLAREM EN VIVARES,
Maison de las Associacions, 20 rue H.Guironnet, 07100 ANNONAY

LOS MOTS CROISATS dau GUI

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2				■				
3							■	
4								
5					■			
6				■				
7			■			■		
8		■						

1- Ola petita. 2- Encoratja lo torero. Femna petita. 3- Esfata. 4- Parla aube la voetz d'autres. 5- Mesura. Radio nacionala per l'estranger. 6- Annadas. Vila de Soissa. 7- Bas de gama. Diu d'Egipta. Òc de Bretanha. 8- Recompensas au cinemà.

A-Coma una esponja. B-Amont d'en naut. C-Racontes. D-Lètra grèca. Dins l'aire e dins l'aiga. E-S'ocupa d'agricultura. Pas gaire naut. F-Art literari. G-Per achabar lo citron. Donar. H-Trauc d'aeracion.

Responsas p. 8

Una Sopa per las Fèstas

Per Luceta Rochièr

Per 6 personas chau :

600 gr de chastanhas despelaas e cuèitas « mai 100 gr de brisar e reservar) – 1 ceba – 2 venas d'alhet – 1 blanc de pòrre – 2 pastenalhas – 1 branca d'api – 1 tableta de bolhon de pola – 25 cl de crèma frèscha – 60 gr de burre – un pauc de farina – sau e pebre – 6 escalòpas de fetge gras.

- . Preparar lo bolhon daube l'aiga e la tableta.
- . Pelar, lavar e menusar la ceba e l'alhet.
- . Pelar, lavar e chaplar lo pòrre, las pastenalhas, lo navet e l'api.
- . Far fondre 2 nosas de burre dins una casseiròla pron bèla e far suar la ceba e l'alhet. Ajotar totes los legumes e las 600 gr de chastanhas, banhar daube lo bolhon. Salar pas gaire (la tableta de bolhon es salaa) e pebrar. Laissar gargatar peraquí una ½ ora.
- . Passar lo tot a la molineta, ajotar la crèma, gardar au chaud. (la sopa deu pas èstre tròp líquida e si es tròp espeissa, ajotar un pauc d'aiga o de lait.)
- . Far fondre lo restant de burre dins una padèla.
- . Farinar leugièrament las escalòpas de fetge, las far revenir dins lo burre (peraquí una minuta de chasque latz) salar, pebrar, esgotar sus de papièr pompaire.
- . Repartir la sopa dins 6 assiètas, pausar en dessus 1 escalòpa de fetge e quauquas brisuras de chastanhas. Servir ben chaud. Acompanhar de pan de campanha per los amators.

De bèure daube moderacion un « **Saint Josèph** » o un « **Saint Pourçain** ».

Vocabulaire : Fetge = foie. Ceba = oignon. Venas d'alhet = gousses d'ail. Pastenalhas = carottes. Api = céleri.

Licor de pelòrsias

Per Marcelle Pion-Roux

- 1 litre de gota - 1 veire a vin de crueis de pelòrsias - 250 g de sucre - 2 veires d'aiga
- Culhir las pelòrsias dès que son jalaas (o las botar jalar un tansepè dins lo congelator)
- Las botar trempar dins l'aiga chauda, bien las lavar e gardar que los crueis.
- Las laissar eissuar.
- Chau las esbolhar. Per quò las botar entremei dos peaç e pichar dessus daube un martèl.
- Botar trempar dins la gota 40 jorns.
- Passar per surtir los crueis e recuperar las mandolas.
- Las faire bulhir dins dos veires d'aiga. Passar.
- Botar le sucre e mesclar a la gota.
- Passar dos o tres còps.

A vòstra bona santat !

Vocabulari : Pelòrsia = prunelle. Cruèi = noyau. Peaç, petaç = pièce de tissu. Mandola = amande.

PER AUVIR

MOUSSU T E LEI JOVENTS

'PUTAN DE CANÇON'

Per aqueles que lo coneisson pas, Moussu T es Tatou, un daus fondators dau grop Massilia Sound System. Fai quauques ans dejà qu'aube lei Jovents (los joines) fai de chançons d'un biais un pauc mai personal, tot en contunhant de cantar aube Massilia. Après 'Mademoiselle Marseille', 'Forever polida' e 'Home sweet home', veiquí 'Putan de Cançon', lor quatrième albòm. Encara una reüssita ! Tretze chançons, benlèu per lor portar bonur mas, per assurat, que pòrtan bonur a queles que las escotan : chançons totas en òc, chançons totas en francés e chançons 'de mescle'. Mescle de musicas mai : dau ròc a la musica braziliana. De paraulas branchaas sus la viá d'encuei, una musica viva, dançarèla... Mescle de poèsia e d'umor :

Seradas de la mar / Quand lo pintre solèu / Fa de foliás de ròsas.
Soirées de la mer / Quand le peintre soleil / fait des folies de roses.

(Seradas de la mar)

Je suis flocon de neige / Quand elle est mon soleil
Et je suis son savon / Quand elle est de Marseille.

(Quand je la vois, je fonds)

Un disc d'escotar quora e onte que sise.

Un disc Manivette Records / Chant du Monde, de demandar en vòstre discaire.

Veire mai : <http://moussut.ohaime.com>

SUS LO OÈB

Per quelos que vòlon gaitar o auvir d'emissions en occitan sus internèt, veiquià los sites de doàs emissions sus France 3 : « vaquí » sus France 3 mediterranèa e « VAP » sus France 3 sud, e lo site de Radiò Lengua d'òc.

<http://mediterranee.france3.fr/vaqui>

http://jt.france3.fr/regions/popup.php?id=m31a_vap

<http://brunocecillon.free.fr/rlo2010/>

D'ocasions d'auvir la lenga mai si qu'es pas lo parlar de vers nosautres : i a pro de mots que se semblan per comprendre un pauc de qué se parla.

COTISATIONS 2011

L'année tire à sa fin. Le prochain Grinhon, *aqueilo d'ivèrn*, arrivera avec la nouvelle année. Il est temps de penser à la cotisation 2011. L'Assemblée générale du 24 avril 2010 a fixé la cotisation pour l'année 2011 à :

12 € pour une adhésion individuelle, 15 € pour un couple.

La cotisation peut aussi être acquittée lors de l'Assemblée générale du printemps.

Cette adhésion donne droit aux 4 'Grinhon' de l'année : Prima, Estiu, Endarreir, Ivèrn.

Mais, au fait, êtes-vous à jour de votre cotisation 2010 ?

(Voir encart dans ce Grinhon)

MOTS CROISATS - RESPONSAS

1-MARMITON. 2-OLE. NENA. 3-LACERA. 4-IMITATOR. 5-COTA. RFI.6-ANS.BERN.7-UT.RA.IA. 8-CESARS.

A-MOLICAUD. B-ALAMONT. C-RECITS. D-ETA.RE. E-INRA. BAS. F-TEATRE. G-ON. OFRIR. H-NARRINAS.